

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Justitie en Veiligheid
Prof. mr. F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 20 maart 2018
doorkiesnummer 088-361 33 17
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
uw kenmerk 2192353
onderwerp Nota van wijziging wetsvoorstel geweldsaanwending
opsporingsambtenaar

Geachte heer Grapperhaus,

Bij brief van 7 februari 2018 met bovengenoemd kenmerk is namens u een concept-nota van wijziging van het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het opnemen van een specifieke strafuitsluitingsgrond voor opsporingsambtenaren die geweld hebben gebruikt in de rechtmatige uitoefening van hun taak en een strafbaarstelling van schending van de geweldsinstructie en wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met het opnemen van een grondslag voor het doen van strafrechtelijk onderzoek naar geweldgebruik door opsporingsambtenaren (geweldsaanwending opsporingsambtenaar) (hierna de “**Nota van wijziging**”) ter advisering aan de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) voorgelegd.

DE NOTA VAN WIJZIGING

Het wetsvoorstel geweldsaanwending opsporingsambtenaar (hierna: het “**Wetsvoorstel**”) introduceert een wettelijk kader voor de beoordeling van geweldsaanwendingen door opsporingsambtenaren.¹ Het voorziet daartoe in twee nieuwe bepalingen in het Wetboek van Strafrecht en een nieuwe titel in het Wetboek van Strafvordering:

- ten eerste wordt voorgesteld in het Wetboek van Strafrecht op te nemen een specifieke strafuitsluitingsgrond voor opsporingsambtenaren die geweld hebben toegepast in de rechtmatige uitoefening van hun taak en daarbij hebben gehandeld overeenkomstig de geldende regels. Daarbij kan in het bijzonder gedacht worden aan de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren;
- ten tweede voorziet het wetsvoorstel in een strafbaarstelling van overtreding van de geweldsinstructie;

¹ Kamerstukken II 2016-2017, 34 641, nr. 2.

Raad voor de
rechtspraak

datum 20 maart 2018
pagina 2 van 3

- ten derde wordt voorgesteld in het Wetboek van Strafvordering een wettelijk kader op te nemen waarbinnen met toepassing van opsporingsbevoegdheden onderzoek kan worden gedaan naar gebruik van geweld door een opsporingsambtenaar, zonder dat de betrokken opsporingsambtenaar als verdachte van een strafbaar feit hoeft te zijn aangemerkt.

Met het Wetsvoorstel wordt beoogd recht te doen aan zowel de belangen van de opsporingsambtenaar als aan het belang van de samenleving dat goed wordt onderzocht wat de toedracht is geweest van de toepassing van overheids geweld en of hierbij overeenkomstig de daarvoor geldende regels is gehandeld.

Het Regeerakkoord houdt met betrekking tot het Wetsvoorstel in:²

“De behandeling van het wetsvoorstel Geweldsaanwending opsporingsambtenaar zal worden voortgezet. In zaken waarin politiemensen zich voor de rechter moeten verantwoorden voor het aanwenden van geweld, worden deze zaken snel en deskundig behandeld door één daartoe aangewezen bestaande rechtbank.”

Met de Nota van wijziging wordt in deze wettelijke concentratie voorzien. Er wordt voorgesteld één rechtbank exclusief bevoegd te maken indien een ambtenaar, aan wie bij of krachtens artikel 7, eerste of zevende lid, van de Politiewet 2012 of artikel 6, eerste lid, van de Wet op de bijzondere opsporingsdiensten de bevoegdheid geweld te gebruiken is toegekend, wordt vervolgd naar aanleiding van het in de uitoefening van zijn functie gebruiken van geweld.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad over de Nota van wijziging als volgt.³

ADVIES

De Raad merkt op dat rechterlijke concentratie gelet op de ingrijpende gevolgen voor de rechtspleging slechts in een aantal gevallen aan de orde kan zijn. Uit het ‘Toetsingskader wettelijke concentratie’, dat door de Raad in samenspraak met de gerechten op 21 september 2011 tot stand is gebracht, volgt dat rechterlijke concentratie slechts aan de orde is indien de behandeling van een categorie zaken bijzondere rechterlijke expertise vereist *en*:

- zich jaarlijks een beperkt aantal zaken van deze categorie aandient, *of*
- gewenst is in verband met aansluiting bij ketenpartners, *of*
- om redenen van een gezonde bedrijfsvoering.

² 'Vertrouwen in de toekomst', Regeerakkoord 2017-2021, VVD, CDA, D66 en ChristenUnie, p. 3.

³ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 20 maart 2018
pagina 3 van 3

Van een bijzondere rechterlijke expertise is sprake als de hoogwaardige behandeling van een categorie zaken kennis van specifieke wetgeving of ervaring met de behandeling van een bepaalde categorie zaken vereist waarvoor meer dan gemiddelde rechterlijke kennis nodig is.

De Raad heeft in zijn eerdere advies over het Wetsvoorstel geen substantiële werklastgevolgen voor de gerechten voorzien.⁴ De behandeling van de in het Wetsvoorstel bedoelde zaken zal naar verwachting niet dusdanig complex zijn dat daarvoor bijzondere rechterlijke expertise nodig is. Nu aan de eis van bijzondere rechterlijke expertise niet is voldaan komt de Raad niet toe aan de beoordeling van de overige eisen.

Concentratie zou gelet op het voorgaande niet de keuze zijn van de Raad. De Raad legt zich evenwel neer bij de politieke wens om zaken die samenhangen met de onderhavige problematiek te concentreren bij één rechtbank. Gegeven die politieke wens én in aanmerking nemende dat het om een klein aantal zaken gaat, is hij tot de conclusie gekomen dat het belang niet gewichtig genoeg is om anders te adviseren.

WERKLAST

De Nota van wijziging leidt niet tot substantiële gevolgen voor de werklast of organisatie van de Rechtspraak als geheel.

CONCLUSIE

De Raad kan zich verenigen met de Nota van Wijziging.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies de Nota van wijziging of het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Wetsvoorstel, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve tekst daarvan in het Staatsblad.

Hoogachtend,

mr. C.H.W.M. Sterk
Lid Raad voor de rechtspraak

⁴ Advies van 11 juli 2016.